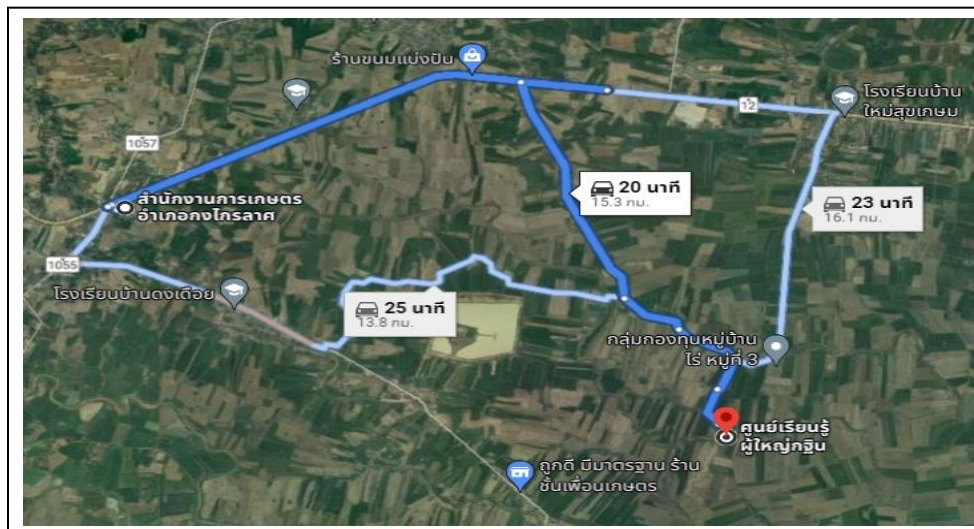

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอคลองไทรลาด จังหวัดสุโขทัย
ข้อมูล ณ วันที่ ๓ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล.....นางกัญญา แสงมี.....
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๔๕/๒ ม.๘ ต.ไกรนอก อ.กงไกรลาศ จ.สุโขทัย.....
โทรศัพท์ ๐๘๗ ๘๔๗ ๗๓๑๔ Facebook กัญญา จงเชื่อมั่นในสิ่งที่เราเลือก Line KAtin Tiktok กัญญาชอบรีวิว.....
เกิด พ.ศ.....๒๕๒๐..... ปัจจุบันอายุ.....๔๗.....ปี.....
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา.....ปริญญาตรี.....
สถาบันการศึกษา.....มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.....
คณะ/สาขาวิชา.....รัฐประศาสนศาสตร์ (การบริหารรัฐกิจ).....
๖. อาชีพปัจจุบัน
☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....ขายสินค้าออนไลน์.....
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร.....๕๔๖,๑๔๐.....บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.....๒๕๕๘.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....ข้าว.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๔ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้ที่ ๑ ปุ๋ยข้าวนาดำ

แปลงเรียนรู้ที่ ๒ ปุ๋ยผัก,ไม้ผล

แปลงเรียนรู้ที่ ๓ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

แปลงเรียนรู้ที่ ๔ ปศุสัตว์

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานเรียนรู้ที่ ๑ เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน

ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การเพาะกล้าดำนา การปลูก และการดูแลรักษา ตามมาตรฐาน GAP

ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การอัดฟางหุดยดเผาผลโลกร้อน

ฐานเรียนรู้ที่ ๔ การแปรรูปสินค้าเกษตร ตามมาตรฐาน ออย.

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การลดต้นทุนการผลิตข้าว
๒. การเพิ่มผลผลิตข้าว
๓. การพัฒนาคุณภาพผลผลิตข้าว/การจัดทำมาตรฐานการผลิตข้าว GAP
๔. การแปรรูป/การเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าวตามมาตรฐาน ออ.

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การทำการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (เกษตรทฤษฎีใหม่)
๒. การทำการเกษตรแบบผสมผสาน
๓. การจัดทำบัญชีครัวเรือน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. องค์กรเกษตรกร (วิสาหกิจชุมชน)
๒. อาชีพเสริมเพิ่มรายได้
๓. การพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์
๔. การใช้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุดิบประสมค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร การแปรรูปข้าวตามมาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)

เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้ประกอบการหรือเกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถดำเนินการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าวได้อย่างถูกต้อง ปลอดภัย และเป็นไปตามกฎของ อย. เพื่อให้สามารถจำหน่ายได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

วัตถุดิบประสมค์ ๑. เพื่อเพิ่มมูลค่าข้าวและต่อยอดผลิตภัณฑ์จากข้าวสู่ตลาดอย่างยั่งยืน

๒. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีทักษะในการแปรรูปข้าว

๓. เพื่อให้สามารถผลิตอาหารปลอดภัยได้ตามข้อกำหนดของ GHPs และ อย.

๔. การประยุกต์ใช้ห้องที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน อย. ในการผลิตสินค้าอื่นๆ

เนื้อหา ๑) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแปรรูปข้าว ความสำคัญของการแปรรูปข้าว ประเภทของผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว (เช่น ข้าวอบกรอบ แป้งข้าว ขนมจากข้าว น้ำข้าวกลั่น ฯลฯ) ๒) ความรู้ด้านกฎหมายอาหารกฎหมายและข้อบังคับของ สำนักงาน อย. ประเภทอาหารควบคุมเฉพาะ การแสดงฉลากอาหารตามมาตรฐาน หลักการขอเลข อย. ๓) หลักสุขาภิบาลและความปลอดภัยอาหารหลัก GHPs (Good Hygiene Practices) การจัดการพื้นที่ผลิต/โรงเรือนแปรรูปที่ถูกสุขลักษณะการล้าง วัตถุดิบ การควบคุมอุณหภูมิ และการเก็บรักษา ๔) การพัฒนาและทดสอบผลิตภัณฑ์การเลือกสูตรและการทดสอบรสชาติเทคนิคการบรรจุภัณฑ์ การพัฒนาฉลากสินค้าให้ถูกต้องตามกฎหมาย ๕) ฝึกปฏิบัติจริง (Workshop) ทดลองแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าว การคำนวณต้นทุนและตั้งราคาจำหน่าย ๖) การใช้ประโยชน์อาคารที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน อย. ในการผลิตสินค้า เช่น ประยุกต์ใช้ห้องที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน อย. ในการผลิตสินค้าอื่นๆ การเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่โรงเรียน มหาวิทยาลัยขอใช้อาคารในการบรรจุสินค้าชั่วคราว ฯลฯ

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ เริ่มต้นด้วยการบรรยายให้ความรู้ เล่าประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้ประสบพบเจอในการผลิตสินค้าตามมาตรฐาน อย. เปิดโอกาสให้เกษตรกรแสดงความคิดเห็น ชักถาม และมีการฝึกปฏิบัติ เช่น ทำข้าวไรซ์เบอร์รี่กรอบชนิดแท่ง ลูกกัข้าวไรซ์เบอร์รี่ ฯลฯ

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

อาจจะไม่ได้เข้าร่วมการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัดโดยตรง แต่มีการแสดงความคิดเห็นปัญหาอุปสรรคต่างๆ ทางเกษตร กับหน่วยงานราชการทั้งภาครัฐ และเอกชนในทุกเวทีที่เข้าร่วมการประชุม เช่น ปัญหาอุทกภัย การเผาในพื้นที่การเกษตร

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

มีการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) ร่วมกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และ ศพก.เครือข่าย มีการวิเคราะห์และมาตรการลดความเสี่ยงในการพัฒนา ศพก. ที่เกิดขึ้น Pain Point การพัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ และการวางแผนพัฒนาการพัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร้งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

เนื่องจาก นางกฐิน แสงมี มีความศรัทธาในแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (ในหลวงรัชกาลที่ ๙) ที่ทรงพระราชทานให้แก่ปวงชนชาวไทย เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยได้ไปศึกษาดูงานที่พิพิธภัณฑ์การเกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) ณ ตำบล คลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยได้ออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปศึกษาดูงานด้วยตนเอง เป็นระยะเวลา ๔ คืน ๕ วัน ศึกษาหลักการสำคัญคือการรู้จักความพอประมาณ การมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันตนเองที่ดี เพื่อให้สามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน และเกษตรทฤษฎีใหม่ซึ่งเป็นแนวทางการทำเกษตรที่เน้นการพึ่งพาตนเองและการใช้ประโยชน์จากที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพที่ได้นำมาปรับใช้ในที่ของตนเอง จากนั้นเมื่อประสบความสำเร็จในการทำเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นแรงบันดาลใจให้แก่ชุมชนรอบข้าง กลายเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จัดอบรมหรือการเปิดให้เยี่ยมชมแปลงเกษตร เป็นอีกหนึ่งช่องทางในการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ ซึ่งจะช่วยสร้างเครือข่ายและขยายผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวงกว้าง

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

เนื่องจากพื้นที่ หมู่ ๘ ตำบลไกรนอก เป็นพื้นที่ลุ่มต่ำมักประสบกับปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำเกษตรแบบเดิม การปรับพื้นที่การบริหารจัดการน้ำ หัวใจสำคัญของเกษตรทฤษฎีใหม่ คือการจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ โดยแบ่งพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นสระน้ำ (๓๐%) เพื่อกักเก็บน้ำฝนหรือน้ำที่ท่วมขังไว้ใช้ในยามหน้าแล้งและยังสามารถใช้เป็นพื้นที่เลี้ยงปลาได้อีกด้วย สามารถทำได้ด้วยการยกร่องและขุดสระเพื่อกักเก็บน้ำ โดยใช้ดินที่ขุดขึ้นมาถมเป็นแปลงปลูกพืชและที่อยู่อาศัย ซึ่งจะเป็นการป้องกันน้ำท่วมในพื้นที่เพาะปลูกได้ในระดับหนึ่ง และยังสามารถปลูกพืชที่ทนน้ำได้ในพื้นที่ที่ยังคงเป็นที่ลุ่มต่ำ การสร้างรายได้ที่หลากหลายจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวในพื้นที่ลุ่มต่ำมีความเสี่ยงสูงที่จะเสียหายจากน้ำท่วม แต่เกษตรทฤษฎีใหม่เน้นการปลูกพืชผสมผสานทั้งพืชยืนต้น ไม้ผล พืชผักสวนครัว และยังสามารถเลี้ยงสัตว์น้ำควบคู่ไปได้ ทำให้มีรายได้ที่หลากหลายและลดความเสี่ยงเมื่อพืชชนิดใดชนิดหนึ่งเสียหาย อีกทั้งยังมีการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ในพื้นที่ลุ่มต่ำดินมักมีคุณภาพต่ำ การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ช่วยฟื้นฟูสภาพดินด้วยการใช้น้ำจากสระน้ำและปุ๋ยอินทรีย์ ซึ่งจะทำให้ดินอุดมสมบูรณ์ขึ้นในระยะยาว และยังสร้างความมั่นคงทางอาหารให้ครัวเรือน ให้มีแหล่งอาหารที่หลากหลายสำหรับบริโภคในครัวเรือน ลดรายจ่าย และสามารถพึ่งพาตนเองได้ การปรับเปลี่ยนพื้นที่ลุ่มต่ำเป็นเกษตรทฤษฎีใหม่ จึงเป็นทางออกที่ยั่งยืนและชาญฉลาดในการรับมือกับปัญหาน้ำท่วม ช่วยให้เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคงและสามารถพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

เทคโนโลยีการไถรูดานา เป็นนวัตกรรมที่เข้ามาช่วยชาวนาในการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำการเกษตรได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีประโยชน์หลักๆ ดังนี้

๑.๑) ลดต้นทุนค่าแรงงาน

การทดแทนแรงงานคน การดำนาด้วยคนต้องใช้แรงงานจำนวนมากและต้องใช้เวลาในการทำงานที่ยาวนาน ซึ่งทำให้ค่าจ้างแรงงานสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในปัจจุบันที่หาแรงงานได้ยาก การใช้รถดำนาจึงช่วยทดแทนแรงงานคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การลดค่าจ้างรายวัน รถดำนาสามารถทำงานได้เร็วกว่าคนมาก ทำให้ประหยัดเวลาและค่าจ้างแรงงานได้มากเมื่อเทียบกับการจ้างคนดำนาทั้งแปลง

๑.๒) ลดต้นทุนเมล็ดพันธุ์และปุ๋ย

ประหยัดเมล็ดพันธุ์ รถดำนาจะปักดำต้นกล้าเป็นแถวเป็นแนวอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ไม่ต้องหวานเมล็ดพันธุ์ในปริมาณมากเหมือนกับการทำนาหว่าน และสามารถควบคุมความหนาแน่นของต้นข้าวได้อย่างเหมาะสม ลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมี เมื่อต้นข้าวมีระยะห่างที่เหมาะสม จะทำให้การระบายอากาศและแสงแดดส่องถึงได้ทั่วถึง ทำให้ต้นข้าวแข็งแรง ต้านทานโรคและแมลงได้ดีขึ้น จึงลดความจำเป็นในการใช้ปุ๋ยและสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

๑.๓) เพิ่มผลผลิตและคุณภาพข้าว

ผลผลิตเพิ่มขึ้น การปักดำต้นกล้าเป็นแถวอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ต้นข้าวเจริญเติบโตได้เต็มที่ มีการแตกกอที่ดีและออกรวงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น และยังช่วยลดวัชพืชและข้าววัชพืช การทำนาค่าจะช่วยลดปริมาณวัชพืชได้ดีกว่าการทำนาหว่าน เพราะต้นกล้าที่นำไปปลูกมีการเจริญเติบโตแล้ว ทำให้วัชพืชโตไม่ทัน

นอกจากนี้ การปักดำเป็นแถวยังช่วยให้การจัดการวัชพืชในภายหลังทำได้ง่ายขึ้น และส่งผลให้คุณภาพข้าวดีขึ้น เพราะต้นข้าวที่แข็งแรงและไม่มีวัชพืชรบกวน จะให้เมล็ดข้าวที่มีคุณภาพดีกว่า และสามารถขายได้ในราคาที่สูงขึ้น

๑.๔) ลดภาระการทำงาน

ลดความเหนื่อยล้า รถดำนาคือช่วยให้ชาวนาไม่ต้องก้มหลังดำนาเป็นเวลานาน ซึ่งจะช่วยลดปัญหาด้านสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงานหนักได้ และประหยัดเวลา รถดำนาคือสามารถดำนาได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ชาวนาสามารถจัดการเวลาในส่วนอื่นๆ ของการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุป แม้ว่าการลงทุนซื้อรถดำนาคือในครั้งแรกอาจมีราคาสูง แต่เมื่อพิจารณาในระยะยาวแล้ว เทคโนโลยีนี้ช่วยให้ชาวนาลดต้นทุนได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในด้านค่าแรงงาน เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย และยังช่วยเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของข้าว ทำให้เกิดความคุ้มค่าและยั่งยืนในการทำเกษตรมากขึ้น ซึ่งนางกสิณ แสงมี ได้รับการสนับสนุนรถดำนาคือโบต้า จากบริษัทสยามคือโบต้า โครงการคือโบต้าร่วมมือ เกษตรกรร่วมมือ ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรแบบรวมกลุ่ม ซึ่งได้ส่งมอบเครื่องจักรกลการเกษตร แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านวังไผ่สูง ซึ่งเป็นกลุ่มที่นางกสิณ แสงมีเป็นประธานกลุ่ม ต่อมาคือมีการซื้อเครื่องจักรรถดำนาคือเพิ่มอีก ๑ คัน และพัฒนาเป็นศูนย์เพาะกล้าดำนาของคือบริษัทคือโบต้า

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาและวิเคราะห์ความเหมาะสมของพื้นที่

สำรวจพื้นที่ประเมินลักษณะของพื้นที่นา เช่น ขนาดของแปลง สภาพดิน การมีน้ำท่วมขังเป็นประจำทำให้ดินหล่ม และลักษณะคันนา เพื่อดูว่าเหมาะสมกับการใช้รถดำนาคือหรือไม่ วิเคราะห์ชนิดข้าวพิจารณาชนิดของข้าวที่ปลูกในพื้นที่ ว่าเป็นข้าวชนิดที่ เหมาะกับการทำนาดำหรือไม่ เช่น ข้าวหอมมะลิ ข้าวขาวอายุสั้น เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๒ การเตรียมแปลงนา

ขั้นตอนแรกคือการไถพรวนดินให้ละเอียด เพื่อกำจัดวัชพืชและเพิ่มความโปร่งของดิน ต่อมาการทำเทือก หลังจากไถแล้วต้องทำเทือกหรือคราดดินให้เรียบเสมอกัน เพื่อให้รถดำนาคือสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและต้นกล้าที่ปักดำลงไปตั้งตรงสวยงาม และการจัดการน้ำ จะต้องควบคุมระดับน้ำในนาให้พอเหมาะ ไม่ลึกหรือตื้นจนเกินไป เพื่อให้รถดำนาคือสามารถเคลื่อนที่ได้สะดวก

ขั้นตอนที่ ๓ การเพาะกล้าสำหรับรถดำนาคือ

คัดเลือกเมล็ดพันธุ์ ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพดีและมีอัตราการงอกสูง เพาะในถาดเพาะกล้าแตกต่างจากการทำนาดำแบบเดิมที่ใช้กล้าถอน การใช้รถดำนาคือต้องเพาะกล้าในถาดเพาะกล้าโดยเฉพาะ เพื่อให้รากและต้นกล้าแข็งแรงพอที่จะนำไปปักดำได้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- แห่เมล็ดพันธุ์ข้าวในน้ำที่ผสมสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา เมทาแลกซิล ผสมน้ำแช่ข้าวปลูก ๑ คืน และนำขึ้นบ่มต่ออีก ๑ คืน
- ใช้เครื่องเพาะกล้ากึ่งอัตโนมัติ โดยมีอุปกรณ์ที่สำคัญได้แก่ ถาดเพาะกล้า แกลบดำ เครื่องจะทำงานอัตโนมัติโรยแกลบใส่เมล็ดพันธุ์ในถาดเพาะและรดน้ำให้
- นำถาดเพาะกล้าที่ดำเนินการเพาะเสร็จแล้วมาเรียงซ้อนทับกัน จำนวน ๔๐ ถาด (เทคนิค: ให้ใช้แกลบเปล่าที่รดน้ำแล้ววางทับถาดบนสุดเพื่อรักษาความชื้น โดยจะวางทิ้งไว้ ถ้าเป็นฤดูร้อน ๑ คืน แต่ฤดูหนาว ๒ คืน)
- จากนั้นให้นำถาดเพาะกล้ามาวางเรียงแต่ละถาดห้ามซ้อนกัน และใช้สแลนสีดำ (ตาข่ายกรองแสง) ที่มีเปอร์เซ็นต์การกรองแสง ๖๐-๘๐ % นำมาคลุมให้ปิดมิดทุกด้านแบบชิดถาด แล้วใช้หมุดปักลงดิน รดน้ำทุกเช้า ระยะเวลา ๕-๗ วัน

- หลังจากกรน้ำ ๕-๗ วัน ให้เปิดสแลนที่คลุมไว้เพื่อให้ต้นกล้าได้รับแสง ให้ดูแลรดน้ำทุกวันให้แข็งแรง ต้นกล้าอายุ ๑๔-๑๘ วัน สามารถนำไปใช้ปักดำได้

ขั้นตอนที่ ๔ การใช้งานรดน้ำ

การขนส่งต้นกล้า: ขนย้ายถาดเพาะกล้าไปยังแปลงนาที่จะดำ ๑ ไร่ ใช้กล้า จำนวน ๕๕ ถาด (จ้างแรงงานม้วนกล้า ถาดละ ๑ บาท) และบรรจุกล้าขึ้นในรถ จากนั้นนำถาดเพาะกล้าใส่เข้าไปในช่องบรรจุของรดน้ำ

การปักดำ: ขับรดน้ำไปตามแปลงที่เตรียมไว้ เครื่องยนต์จะทำการปักดำต้นกล้าเป็นแถวเป็นแนวอย่างเป็นระเบียบตามระยะที่กำหนดไว้ นอกจากใช้แรงงานคนขับรดน้ำแล้ว จะต้องมีความช่วยเหลือของคนช่วยห้อยกล้า ๑ คน และจะมีแรงงานคนช่วยซ่อมข้าวตามอีก ๑ คน

ขั้นตอนที่ ๕: การดูแลรักษาและการประเมินผล

การดูแลหลังการดำนาควบคุมระดับน้ำในนาให้คงที่ และดูแลเรื่องโรคและแมลงอย่างเหมาะสม การประเมินผลเมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยว ประเมินผลผลิตที่ได้เทียบกับการทำนาแบบเดิม และพิจารณาความคุ้มค่าของการใช้รดน้ำ ทั้งในเรื่องของต้นทุน เวลา และคุณภาพผลผลิต

การซ่อมบำรุง: ดูแลและบำรุงรักษารถรดน้ำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถใช้งานได้ อย่างยาวนานและลดค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม

สรุป การประยุกต์ใช้รดน้ำในพื้นที่ที่จะต้องเริ่มต้นจากการวางแผนและเตรียมความพร้อมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวิเคราะห์พื้นที่ การเตรียมแปลง การเพาะกล้า และการดูแลหลังการดำนา เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดและช่วยลดต้นทุนได้อย่างเป็นรูปธรรม

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

เมื่อปรับเปลี่ยนวิธีการปลูกข้าวจากนาหว่านมาเป็นนาดำ ทำให้ลดอัตราการการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวสามารถใช้ตามหลักวิชาการตามอัตราที่กรมการข้าวแนะนำเป็นแนวทางที่สำคัญที่ช่วยให้ชาวนาลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และจัดการแปลงนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีหลักการและเหตุผล ดังนี้

๓.๑) ลดความหนาแน่นของต้นข้าว การใช้เมล็ดพันธุ์ในปริมาณที่มากเกินไปจะทำให้ต้นข้าวขึ้นหนาแน่นเบียดเสียดกัน ส่งผลให้แย่งอาหาร ต้นข้าวต้องแข่งขันกันเพื่อแย่งน้ำ แสงแดด และธาตุอาหาร ทำให้ต้นอ่อนแอ ไม่สมบูรณ์ และแตกกออ่อนลง ระบายอากาศไม่ดี สภาพที่หนาแน่นทำให้การระบายอากาศไม่ดี เป็นแหล่งสะสมความชื้น และทำให้เกิดโรคและแมลงระบาดได้ง่าย เช่น โรคไหม้ โรคขอบใบแห้ง จนทำให้ผลผลิตลดลง

๓.๒) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิต เมื่อใช้เมล็ดพันธุ์ในอัตราที่เหมาะสม ต้นข้าวจะเจริญเติบโตได้ดี แข็งแรง และมีการแตกกอที่เหมาะสม ทำให้สามารถใช้ปุ๋ยและสารเคมีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดการใช้ปุ๋ย ต้นข้าวที่สมบูรณ์จะดูดซึมธาตุอาหารจากปุ๋ยได้ดีขึ้น ทำให้ไม่ต้องใส่ปุ๋ยในปริมาณมากเกินไปอีก ทั้งยังลดการใช้สารเคมี เพราะต้นข้าวที่แข็งแรง ด้านทานโรคและแมลงได้ดีขึ้น ทำให้ลดความจำเป็นในการใช้ยาฆ่าแมลงและสารเคมีกำจัดศัตรูพืช และยังสามารถใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อควบคุมป้องกันการระบาดของศัตรูพืช ให้แมลงศัตรูธรรมชาติช่วยควบคุมกันเองตามชีววิถีตามหลักการทำการเกษตรกรรมยั่งยืน

อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่กรมการข้าวแนะนำ

กรมการข้าวได้วิจัยและกำหนดอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ที่เหมาะสมตามวิธีการปลูกที่แตกต่างกัน ดังนี้ การปลูกแบบหว่านน้ำตาม ควรใช้เมล็ดพันธุ์ในอัตรา ๑๕-๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งเป็นปริมาณที่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของต้นข้าว โดยไม่ทำให้หนาแน่นเกินไป

การปลูกแบบปักดำด้วยเครื่องจักร (รถดำนา) ควรใช้เมล็ดพันธุ์ในอัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ เนื่องจากเครื่องจักรจะปักดำต้นกล้าในระยะห่างที่เหมาะสมและสม่ำเสมอ ทำให้ต้นกล้าเติบโตได้ดี

ประโยชน์จากการใช้เมล็ดพันธุ์ตามอัตราที่แนะนำตามหลักวิชาการ

- การลดต้นทุน: ทำให้ประหยัดค่าเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย และสารเคมี ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลงอย่างเห็นได้ชัด
- การเพิ่มผลผลิต: ทำให้ต้นข้าวแข็งแรง แตกกอดี และไม่มีโรคและแมลงรบกวน ทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปริมาณสูงขึ้น

- การลดความเสี่ยง: ลดความเสี่ยงในการเกิดโรคและแมลงระบาด ทำให้การจัดการแปลงง่ายขึ้น

- ความยั่งยืน: เป็นแนวทางที่ช่วยให้การทำนามีความยั่งยืน ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และลดภาระหนี้สินของเกษตรกรในระยะยาว การใช้เมล็ดพันธุ์ตามอัตราที่กรมการข้าวแนะนำจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการทำอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยอาศัยหลักการทางวิทยาศาสตร์เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบมาอย่างยาวนาน

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๔.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว.....พื้นที่ปลูกจำนวน ๔๘ - ๐ - ๐ (ไร่-งาน-วา)

๑.๒) พืชผัก.....พื้นที่ปลูกจำนวน ๐ - ๑ - ๐ (ไร่-งาน-วา)

๑.๓) ไม้ผล.....พื้นที่ปลูกจำนวน ๐ - ๓ - ๐ (ไร่-งาน-วา)

๑.๔) กล้าข้าวสำหรับรดานา...พื้นที่ปลูกจำนวน สั่งซื้อสินค้าล่วงหน้า (Pre Order)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลาตูก.....จำนวน.....๓,๐๐๐.....(หน่วย.....ตัว.....)

๒.๒) ปลานิล.....จำนวน.....๓,๐๐๐.....(หน่วย.....ตัว.....)

๒.๓)จำนวน.....(หน่วย.....ตัว.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) ไก่พื้นเมืองจำนวน.....๕๐.....(ตัว)

๓.๒) วัว.....จำนวน.....๘.....(ตัว)

๓.๓)จำนวน.....(ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) ซีเรียลบาร์.....จำนวน.....๑๒๕.....(หน่วย.....กรัม...)

๔.๒)จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓)จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....๓.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ต้นทุนการปลูกข้าว.....เป็นเงิน.....๓,๕๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒) ต้นทุนการผลิตกล้าข้าวเพื่อจำหน่าย.....เป็นเงิน.....๘.....บาท/ถาด

๑.๓) ต้นทุนผลิตภัณฑ์ซีเรียลบาร์.....เป็นเงิน.....๒๙.....บาท/ถุง

๑.๔)เป็นเงิน.....บาท/ไร่

๑.๕)เป็นเงิน.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๓,๕๐๐.....บาท/ไร่

รายได้๔,๕๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรูปแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....สินค้าออนไลน์ และสินค้าแปรรูป.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๒๐๐-๓๐๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ..ขายกล้วยข้าว สัปดาห์ละ ๕๐๐ บาท.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๕,๕๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ขายข้าว ๔๘ ไร่.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๑๒,๗๒๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....วัว.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๒๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๒.๔.๑) ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง

ในฐานะเจ้าของศูนย์เรียนรู้ เกิดความภาคภูมิใจในตนเองที่ได้เป็นผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลงการทำการเกษตรแบบเดิมมาทำการเกษตรแบบใช้เทคโนโลยี โดยยังยึดหลักการตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางที่ช่วยให้การทำนามีความยั่งยืน ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ได้เป็นที่ยอมรับและได้รับการรับรองจากหน่วยงานราชการทำเป็นที่ยอมรับในฐานะเกษตรกรต้นแบบ มีความน่าเชื่อถือและเป็นผู้นำด้านการเกษตรในพื้นที่ ได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมีการศึกษาและพัฒนาความรู้ด้านการเกษตรอยู่เสมอ เพื่อถ่ายทอดให้กับผู้อื่น ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ และนำมาปรับใช้ในแปลงของตนเอง มีโอกาสในการเพิ่มรายได้ อาจมีรายได้เสริมจากการเป็นวิทยากร การขายผลผลิตจากแปลงสาธิต และการได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ และสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลและเทคโนโลยี มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการเกษตรใหม่ ๆ ได้เร็วกว่าเกษตรกรทั่วไป

๒.๔.๒) ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

เกษตรกรในพื้นที่มีแหล่งเรียนรู้ที่เข้าถึงง่าย เกษตรกรสามารถเข้ามาศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนความรู้ในพื้นที่จริงได้โดยตรง โดยไม่ต้องเดินทางไปทีไกล ๆ นำความรู้ไปปรับใช้ได้จริงได้เรียนรู้เทคนิคและวิธีการปฏิบัติทางการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่จากตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จจริง การลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต เกษตรกรสามารถนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในแปลงของตนเองเพื่อลดต้นทุนการผลิต เช่น การทำปุ๋ยอินทรีย์ และเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรให้สูงขึ้น มีที่ปรึกษาใกล้ชิดตัว ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในพื้นที่ ทำให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังมีการจ้างงานเกษตรกรในพื้นที่ทำให้มีรายได้เสริม

๒.๔.๓) ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และพัฒนาชุมชนมีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม ทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตรร่วมกันอย่างยั่งยืน และสร้างความเข้มแข็งในชุมชน ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรและสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการผลิตและจำหน่ายสินค้า ทำให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้น และยกระดับคุณภาพชีวิต เมื่อเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีต้นทุนลดลง ส่งผลให้ความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น สร้างชื่อเสียงให้กับชุมชน ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นจากการเป็นแหล่งศึกษาดูงาน และเป็นต้นแบบในการพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืน

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

นางกฐิน แสงมี นำรถอัดฟางมาใช้ในครัวเรือน เนื่องจากหลังการเก็บเกี่ยวจะมีฟางเป็นวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจำนวนมาก ดังนั้นเพื่อเก็บฟางไว้เป็นอาหารสัตว์สำหรับฟาร์มของตนเอง จึงได้นำเครื่องอัดฟางมาใช้ เพราะมีรถแทรกเตอร์อยู่แล้ว และยังรับบริการอัดฟางข้าวให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ สำหรับเกษตรกรที่ไม่ต้องการเผาฟาง การอัดฟางข้าวจึงเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาการเผาฟาง ซึ่งการเผาส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอย่างร้ายแรง โดยการนำฟางที่เหลือจากการเก็บเกี่ยวมาอัดเป็นก้อน จะเปลี่ยนจากของที่ถูกทิ้งให้เป็นทรัพยากรที่มีมูลค่าและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อได้ ดังนี้

- สร้างรายได้เสริม ฟางอัดก้อนสามารถขายให้กับเกษตรกรที่เลี้ยงโค กระบือ หรือฟาร์มเพาะเห็ดได้ ซึ่งช่วยเพิ่มรายได้ให้กับชาวนาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ในการเผาฟางทิ้ง

- เป็นอาหารสัตว์ ฟางอัดก้อนเป็นแหล่งอาหารหยาบชั้นดีสำหรับสัตว์เลี้ยง โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งที่หญ้าหายาก ทำให้เจ้าของสัตว์ไม่ต้องกังวลเรื่องอาหาร

- ใช้คลุมดิน: นำฟางมาคลุมหน้าดินในแปลงเกษตรจะช่วยรักษาความชุ่มชื้น ลดการเติบโตของวัชพืช และเมื่อฟางย่อยสลายก็จะกลายเป็นปุ๋ยธรรมชาติที่มีประโยชน์ต่อดิน

- ลดต้นทุนการผลิต: การอัดฟางและนำไปใช้ประโยชน์ทำให้ชาวนาไม่จำเป็นต้องซื้อปุ๋ยหรืออาหารสัตว์เพิ่ม ช่วยลดต้นทุนในการทำเกษตรได้อย่างยั่งยืน

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

ลดมลพิษทางอากาศ การอัดฟางเพื่อนำไปใช้ประโยชน์แทนการเผาทิ้งในแปลงนา ช่วยลดการปล่อยควันฝุ่นละออง PM ๒.๕ และก๊าซเรือนกระจก ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของมลพิษทางอากาศและภาวะโลกร้อน ช่วยให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้นและส่งผลดีต่อสุขภาพของทุกคน

ป้องกันการทำลายหน้าดิน เมื่อมีการเผาฟาง หน้าดินจะสูญเสียอินทรีย์วัตถุและจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ ส่งผลให้ดินเสื่อมสภาพและมีคุณภาพลดลง แต่การอัดฟางจะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ทำให้ดินสามารถฟื้นตัวได้ตามธรรมชาติ และลดการพังทลายปุ๋ยเคมีในระยะยาว

ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและครบวงจร การนำฟางข้าวมาใช้ประโยชน์ต่อยอด ไม่ได้ทำให้ทรัพยากรสูญเสีย แต่เป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดตลอดห่วงโซ่การผลิต โดยเฉพาะในภาคการเกษตร นำไปสู่การทำเกษตรแบบยั่งยืนที่เน้นการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างพืช สัตว์ และสิ่งแวดล้อม ระบบฟาร์มแบบองค์รวม ไม่ใช่แค่การปลูกพืชเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุน เพิ่มรายได้ และรักษาสมดุลทางธรรมชาติได้อย่างแท้จริง

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ในพื้นที่ทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว กิจกรรมหลักคือการปลูกข้าวทำนา โดยทำนาปีช่วงฤดูฝน (๑ เมษายน - ๓๑ ตุลาคม) ๑-๒ ครั้ง และปลูกข้าวนาปรังช่วงฤดูแล้ง ๑ ครั้ง (๑ พฤษภาคม - ๓๑ มีนาคม) มีน้ำค่อนข้างเพียงพอต่อการปลูกข้าวเนื่องจากอยู่ในเขตชลประทาน ๔ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๒, ๕, ๗ และ ๘ แต่มีปัญหา ราคาข้าวตกต่ำเกษตรกรเสี่ยงต่อการขาดทุนสูง เนื่องจากต้นทุนการผลิตต่อไร่ของเกษตรกรอยู่ที่ ๕,๐๐๐-๖,๐๐๐ บาทต่อไร่ และในบางปีมีสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิตข้าว เช่น ช่วงที่มีอากาศหนาวจัดทำให้ข้าวไม่ออกรวง เมล็ดลีบ อ่อนแอต่อโรคและแมลง ผลผลิตลดลงเหลือ ๓๐๐ - ๔๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ บางปีเป็นช่วงที่มีฝนตกชุกน้ำจากทางภาคเหนือมาเร็วเก็บเกี่ยวผลผลิตไม่ทันไม่ได้ผลผลิต

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

การให้บริการในการเป็นจุดอบรมศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากร เป็นศูนย์การให้ความรู้เรื่อง การลดต้นทุนการผลิตข้าว การทำการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ ปลูกพืชผัก ผลไม้ ตามฤดูกาล เลี้ยงปลา เลี้ยงวัว เพิ่มเติม และมีการแปรรูปข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่า มีการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสินค้าการเกษตร ทำนาดำ และการขายสินค้าออนไลน์ ลดความเสี่ยงเรื่องรายได้มีเพียงพอต่อการบริโภคในครัวเรือน และการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เช่น การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร การปลูกข้าวแบบเปียกสลับแห้ง การอัดฟางเพื่อนำมาใช้ประโยชน์และจำหน่าย เป็นต้น

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องราวร้องเรียนในพื้นที่

ให้บริการแก้ไขปัญหาเรื่องต้นทุนการผลิตข้าวสูงด้วยวิธีการผสมผสาน ใช้ปุ๋ยหมักน้ำหมักที่ผลิตเอง ปุ๋ยพืชสด การหมักฟาง ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี และในขณะที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านมีเกษตรกรมาขอความช่วยเหลือ เช่น การแก้ไขข้อพิพาทในพื้นที่ทำการเกษตร เป็นต้น

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารมุ่งเน้นให้เกษตรกรได้รับข้อมูลที่ทันสมัย ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เช่น ข้อมูลสภาพอากาศ ทั้งคาดการณ์ฝน พายุ อุณหภูมิ ที่มีผลต่อการเพาะปลูก ด้านราคาสินค้าเกษตร แจ้งราคาตลาดปัจจุบัน เช่น ราคาข้าว ราคาพืชผัก ราคาผลไม้ ข่าวสารด้านนโยบายรัฐ เช่น โครงการสนับสนุนต่างๆ การขึ้นทะเบียนเกษตรกร และเตือนภัยด้านการเกษตร เช่น โรคพืช แมลงศัตรูพืช หรือโรคระบาดในสัตว์ การให้บริการด้านวิชาการเกษตรเป็นการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ สู่เกษตรกร เช่น การอบรม/สัมมนา หัวข้อเกี่ยวกับการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ แปรรูปผลผลิต การถ่ายทอดเทคโนโลยี เช่น ระบบการให้น้ำ การใช้รถดำนนา การใช้ปุ๋ยชีวภาพ การให้คำปรึกษาเฉพาะราย เช่น ปรึกษาเรื่องโรคพืช การจัดการฟาร์ม แปลงเรียนรู้/ศูนย์เรียนรู้ ให้เกษตรกรมาเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร เป็นกระบวนการที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกษตรกรสามารถ นำนวัตกรรม ความรู้ และเทคโนโลยีการเกษตร ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในพื้นที่ของตน ซึ่งต้องอาศัยทั้ง ช่องทางการถ่ายทอด ที่เหมาะสม และกระบวนการส่งเสริม ที่ทำให้เกษตรกรเห็นคุณค่าและนำไปปรับใช้จนเกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจน ช่องทางในการขยายผลองค์ความรู้มีหลายรูปแบบ เช่น จัดทำแปลงสาธิตศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) การเข้าร่วมเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และการเป็นศูนย์ปราชญ์เกษตร เพื่อใช้เป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ทดลอง และถ่ายทอดให้เกษตรกรรายอื่นๆ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ขยายความรู้ผ่านกิจกรรมกลุ่ม เช่น การอบรม การประชุมแลกเปลี่ยนพัฒนาเป็นเครือข่ายถ่ายทอดองค์ความรู้ระหว่างกัน ถ่ายทอดให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มาขอข้อมูลไปขยายผล รายงานข้อมูลจังหวัด ให้คำปรึกษา รายบุคคลหรือรายกลุ่ม ช่วยปรับใช้ความรู้ให้เหมาะกับบริบทของแต่ละพื้นที่ และใช้ช่องทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ Facebook ส่วนตัว และ Tiktok ในการขยายความรู้สู่วงกว้างเพิ่มการเข้าถึงโดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่

การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่อของเกษตรกร เมื่อเกษตรกรได้รับองค์ความรู้แล้ว รูปแบบการนำไปปฏิบัติมีหลายลักษณะ เช่น ปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต หันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนเคมี, ใช้เทคนิคปลูกพืชร่วม ลดต้นทุน ทดลองในพื้นที่ของตนเอง ทำในพื้นที่ขนาดเล็กก่อน หากได้ผลจึงขยายพื้นที่ต่อ ถ่ายทอดต่อให้เพื่อนบ้าน เกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จมักจะถ่ายทอดด้วยตนเอง หรือกลายเป็นเกษตรกรต้นแบบ รวมกลุ่มพัฒนา เช่น ตั้งกลุ่มแปรรูป กลุ่มปลูกพืชปลอดภัยมาตรฐาน GAP

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร ผลที่เกิดขึ้นมีทั้งในระดับรายบุคคลและระดับชุมชนทั้งด้าน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านความรู้และทัศนคติ ได้แก่ ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และรายได้ เพิ่มขึ้น ลดการใช้สารเคมี ส่งผลดีต่อดิน น้ำ และสุขภาพ เกิดการรวมกลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกร มีผู้นำชุมชนเกษตรที่เข้มแข็ง พร้อมขับเคลื่อนต่อเนื่อง เกษตรกรมีความรู้ทันสมัยมากขึ้นเปลี่ยนจาก การทำตามแบบเดิม ไปสู่ การคิด วิเคราะห์ และวางแผนด้วยตนเอง

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

นางกสิณ แสงมี ได้ให้การสนับสนุนงานในชุมชน การพัฒนางานด้านการเกษตรกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่อำเภอทองไทรลาค และหน่วยงานนอกพื้นที่ เพราะเล็งเห็นว่าเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนงานเกษตรอย่างยั่งยืน เพราะเป็นการบูรณาการทั้ง ความรู้ วิถีชีวิต และทรัพยากร ที่มีอยู่ในชุมชนร่วมกับภาครัฐหรือองค์กรภายนอก ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและเกิดผลจริงในระดับพื้นที่ ผลลัพธ์ของการมีส่วนร่วมคือเกิดความเป็นเจ้าของในโครงการ ชุมชนรู้สึกผูกพันและอยากพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พัฒนาเกษตรกรแบบมีเป้าหมายร่วมกัน ไม่ใช่การสั่งจากเบื้องบน แต่เป็นการสร้างจากภายในเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ทำให้เกิดความเข้มแข็งทั้งในระดับชุมชนและระดับนโยบาย ขับเคลื่อนงานเกษตรอย่างยั่งยืน คือไม่หยุดแค่โครงการจบ แต่สามารถต่อยอดได้ รูปแบบของการมีส่วนร่วมในพื้นที่ ได้แก่ การร่วมวางแผน จัดประชุมหารือร่วมกันระหว่างเกษตรกร ผู้นำชุมชน หน่วยงานรัฐ พิจารณาความต้องการของพื้นที่ ปัญหาเกษตรกร ความต้องการพัฒนาพืชหลัก การดำเนินกิจกรรมร่วมกัน จัดทำแปลงเรียนรู้ แปลงสาธิต โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมปฏิบัติจริง กิจกรรมอบรม ถ่ายทอดเทคโนโลยี หรือจัดตั้งกลุ่มอาชีพ สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ โดยมีชุมชนร่วมบริหารจัดการ สุดท้ายมีการประเมินและพัฒนาต่อเนื่อง ติดตามผลร่วมกับเกษตรกร รับฟังข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานในรอบถัดไป

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

บทบาทของประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นผู้นำขับเคลื่อนศูนย์ฯ ให้สามารถทำหน้าที่เป็น “แหล่งเรียนรู้ของเกษตรกรในพื้นที่” ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยบทบาทหน้าที่ของประธานศูนย์ ศพก. มีดังนี้

๑. บทบาทด้านการบริหารจัดการศูนย์ฯ เป็นผู้นำในการวางแผน กิจกรรมของศูนย์ฯ ร่วมกับคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกำหนดเป้าหมายและทิศทาง ของการพัฒนาศูนย์ฯ เช่น เน้นเรื่องพืชหลัก/สินค้าเด่นประจำพื้นที่ บริหารจัดการทรัพยากร เช่น พื้นที่ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากร ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประสานความร่วมมือ กับหน่วยงานอื่น เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สหกรณ์ มหาวิทยาลัย หน่วยงานภาคเอกชน ฯลฯ

๒. บทบาทด้านการส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้เป็นแกนนำในการถ่ายทอดองค์ความรู้ แก่เกษตรกรในพื้นที่ ทั้งในด้านเทคนิคการผลิต เทคโนโลยีใหม่ ๆ และการจัดการฟาร์มส่งเสริมให้เกิดเกษตรกร ต้นแบบ หรือเครือข่ายเรียนรู้ในหมู่บ้าน/ตำบล จัดกิจกรรมแปลงเรียนรู้ / แปลงสาธิต เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้ แบบลงมือปฏิบัติจริงประสานกับเจ้าหน้าที่เกษตร ในการจัดอบรมหรือให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในเรื่องเฉพาะทาง

๓. บทบาทในการติดตามและประเมินผลติดตามผลการดำเนินกิจกรรม ของศูนย์ฯ อย่างต่อเนื่อง รายงานผลความก้าวหน้า ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตร จังหวัด ร่วมประเมินผลและปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน ให้ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรได้ดีขึ้น

๔. บทบาทด้านการเป็นแบบอย่างและผู้นำชุมชนเป็นตัวอย่างของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ ทั้งด้านการผลิต การจัดการ และการตลาด สร้างแรงบันดาลใจให้เกษตรกรรายอื่น เกิดความเชื่อมั่น และนำความรู้ไปปรับใช้เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน การดำเนินงานในบทบาทของ ศพก. ถือเป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่ง ที่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาภาคการเกษตรของชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง ร.๙ โดยเริ่มจากแปลงเล็กๆ แต่ก็สามารถสร้างรายได้ดูแลคนในครัวรั้วได้จริง จนเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตรสู่เกษตรกรในท้องถิ่น ช่วยให้ชุมชนสามารถพัฒนาไปในทิศทางที่ยั่งยืน และเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ภูมิใจที่ได้เห็นผลลัพธ์ของความร่วมมือ ทั้งจากเกษตรกร หน่วยงานรัฐ และเครือข่ายต่าง ๆ ที่เกิดเป็นรูปธรรม เช่น การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า ตลอดจนการส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการตนเอง และสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว ศพก. จึงไม่ใช่เพียงแค่ศูนย์เรียนรู้ แต่เป็นหัวใจสำคัญในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เป็นเวทีแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเป็นแรงผลักดันในการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในชุมชนอย่างแท้จริง เป็นที่ยอมรับของเกษตรกร หน่วยงานต่างๆ ทั้งการได้รับการสนับสนุนเครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์จากหน่วยงานต่างๆ ให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน การได้รับรางวัลเกษตรกรดีเด่น สาขาไร่นาสวนผสม รองชนะเลิศอันดับที่ ๒ ระดับประเทศ ในปี พ.ศ.๒๕๕๙ และมีรัฐมนตรีมาเยี่ยมเยียนที่ศูนย์เรียนรู้ฯ ถือว่าเป็นความภาคภูมิใจสูงสุด

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

ส่วนตัวเคยเป็นผู้นำทั้งสองรูปแบบในส่วนของผู้นำในรูปแบบเป็นทางการเคยเป็น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำกลุ่มเกษตรกร หรือประธานวิสาหกิจชุมชน และประธาน ศพก. และผู้นำในรูปแบบไม่เป็นทางการ คือ ปราชญ์ชาวบ้าน ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น เกษตรกรต้นแบบ ซึ่งการเป็นผู้นำแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ต่างมีบทบาทที่ส่งเสริมกันและกันในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ผู้นำทางการมีบทบาทเชิงนโยบายและการบริหาร ส่วนผู้นำไม่เป็นทางการช่วยสร้างแรงจูงใจและเชื่อมโยงจิตใจของคนในชุมชน หากสามารถประสานการทำงานร่วมกัน จะก่อให้เกิดพลังความร่วมมือที่แข็งแกร่งและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม เช่น สละเวลาเข้าร่วมประชุม วางแผน และประสานงานกับหน่วยงานรัฐ เปิดบ้านเป็นแหล่งเรียนรู้ให้คนในชุมชนมาดูงานโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ช่วยทำความสะอาดวัด โรงเรียน หรือถนนในหมู่บ้าน ให้ความรู้ให้คำปรึกษา อบรม หรือถ่ายทอดความรู้โดยไม่คิดค่าตอบแทน แม้ดูเหมือนเป็นการยอมลดสิ่งที่ตนมีลง แต่แท้จริงแล้วกลับเป็นการสร้างคุณค่าให้กับตนเองและสังคม การเสียสละเล็กๆ น้อยๆ ของคนหนึ่งคน สามารถจุดประกายให้เกิดพลังร่วมที่ยิ่งใหญ่ในการพัฒนาชุมชน และเป็นรากฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและยั่งยืน

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ทุกงานที่เริ่มต้น ต้องจบลงด้วยคุณภาพที่ภาคภูมิใจ ไม่ว่าจะเริ่มทำอะไรก็ตามจะนึกถึงคุณภาพไว้ก่อน ในทุกระบวนการตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ไปจนถึง ปลายน้ำ ในการผลิตสินค้า ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผลิตจากเราจะต้องเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มั่นใจได้ มีมาตรฐาน คำนึงถึงความสะดวก รสชาติดี มีรูปลักษณ์ที่ดี สวยงาม เป็นต้น

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

เจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรอำเภอองไกรลาศ จำนวน ๓ คน ได้แก่ นางสาวสุชาดา ถิ่นวงศ์แย่น นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ นางสาวทวีพร เขียวแก้ว นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ และนายพงศธร คำนาค นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๒.๑ กระบวนการถอดบทเรียนสามารถแบ่งเป็น ๔ ขั้นตอนหลัก ได้แก่

๒.๑.๑ เตรียมการ (Preparation) ได้แก่ นำแผนการถอดบทเรียนเข้าร่วมการประชุม คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ระดับอำเภอ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ ในวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๘ เพื่อสอบถาม ศพก.เครือข่าย ที่ต้องการเข้าร่วมเป็นคณะทำงานถอดบทเรียน ในที่ประชุมมีมติให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการถอดบทเรียนแทน จึงเริ่มคัดเลือกผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตั้งทีมถอดบทเรียนเป็นเจ้าหน้าที่ ๓ คน ประชุมวางแผนการดำเนินงานจัดเตรียมอุปกรณ์ และแจ้งกำหนดการล่วงหน้าให้ ศพก.หลักทราบ

๒.๑.๒ ดำเนินการถอดบทเรียน (Data Collection & Discussion) จำนวน ๓ ครั้ง

เก็บข้อมูลการถอดบทเรียน ครั้งที่ ๑ ในวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๘ เก็บข้อมูลการถอดบทเรียนในส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ และส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

เก็บข้อมูลการถอดบทเรียน ครั้งที่ ๒ ในวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ ข้อมูลการถอดบทเรียนในส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หัวข้อที่ ๑ ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบฯ และหัวข้อที่ ๒ ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร

เก็บข้อมูลการถอดบทเรียน ครั้งที่ ๓ ในวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๘ ข้อมูลการถอดบทเรียนในส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หัวข้อที่ ๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์, หัวข้อที่ ๔ ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์, หัวข้อที่ ๕ ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน และส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๒.๑.๓ วิเคราะห์และสังเคราะห์ (Analysis & Synthesis) ได้แก่ รวบรวมข้อมูลจากผู้เข้าร่วมสรุปสาระสำคัญเป็นประเด็นจัดกลุ่มความรู้ (Good Practice / ปัญหา / ข้อเสนอแนะ)

๒.๑.๔ เผยแพร่และนำไปใช้ (Utilization & Sharing) ได้แก่ จัดทำเอกสารรายงานถอดบทเรียนเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปวางแผนหรือปรับปรุงงานในอนาคต

๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการถอดบทเรียน

- แบบสัมภาษณ์
- การพูดคุยแบบกลุ่ม (Focus Group)

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

เวลาวางไม่ค่อยตรงกันบางครั้ง ศพก.ไม่สะดวกตามวันที่นัด บางครั้งเจ้าหน้าที่ไม่ว่างพร้อมกันทำให้ต้องนัดวันถอดบทเรียนหลายครั้ง และไม่เป็นไปตามแผนที่รายงานจังหวัดไว้

ภาคผนวก

การเชื่อมโยงเครือข่าย ศพก. จำนวน ๑๒ ศูนย์ ดังนี้

๑. ศูนย์เครือข่ายการเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลป่าแฝก

- ประธานศูนย์ : จำสืบทอ สุทิน ทองเอี่ยม
- ที่ตั้ง : หมู่ ๓ ตำบลป่าแฝก อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
- กิจกรรม ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน ท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๒. ศูนย์เครือข่ายการเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลกง

- ประธานศูนย์ : นายประมาณ ชะอ้อม
- ที่ตั้ง : หมู่ ๑ ตำบลกง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
- กิจกรรม ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน

๓. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลบ้านกร่าง

- ประธานศูนย์ : นายพรเทพ พักตั้ง
- ที่ตั้ง : หมู่ ๕ ตำบลบ้านกร่าง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
- กิจกรรม ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน

๔. ศูนย์เรียนรู้เครือข่ายการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลท่าฉนวน

- ประธานศูนย์ : นายฤกษ์ ทองเชื้อ
- ที่ตั้ง : หมู่ ๗ ตำบลท่าฉนวน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
- กิจกรรม ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน พืชผัก เห็ดอินทรีย์

๕. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลไกรกลาง

- ประธานศูนย์ : นายทองคำ เข้มทองคำ
- ที่ตั้ง : หมู่ ๓ ตำบลไกรกลาง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
- กิจกรรม ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการดิน

๖. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลบ้านใหม่สุขเกษม

- ประธานศูนย์ : นายประครอง สำอางค์ยอด
- ที่ตั้ง : หมู่ ๓ ตำบลบ้านใหม่สุขเกษม อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
- กิจกรรม ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน

๗. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลหนองตุม

- ประธานศูนย์ : นางนางปราย กลิ่นหอม
- ที่ตั้ง : หมู่ ๖ ตำบลหนองตุม อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
- กิจกรรม ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่/ผสมผสาน และการแปรรูปสินค้าเกษตร

๘. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลกกแรต

- ประธานศูนย์ : นายนราศักดิ์ ช้างชัย
- ที่ตั้ง : หมู่ ๘ ตำบลกกแรต อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
- กิจกรรม ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน

๙. แปลงใหญ่ข้าวตำบลกกแรต

- ประธานศูนย์ : นายสายยัน เกิดคำ
- ที่ตั้ง : หมู่ ๕ ตำบลกกแรต อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
- กิจกรรม แปลงใหญ่ข้าว ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)

๑๐. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลไกรโน

- ประธานศูนย์ : นายโกเมศ มุกเพชร
- ที่ตั้ง : หมู่ ๙ ตำบลไกรโน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
- กิจกรรม ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน ด้านประมง

๑๑. แปลงใหญ่เมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านแปลงกุ

- ประธานศูนย์ : นายสมศักดิ์ สีบัว
- ที่ตั้ง : หมู่ ๑๔ ตำบลไกรโน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
- กิจกรรม แปลงใหญ่ข้าว ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)

๑๒. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลดงเตื่อย

- ประธานศูนย์ : นายกิตตินันท์ อัมพะวัน
- ที่ตั้ง : หมู่ ๙ ตำบลดงเตื่อย อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
- กิจกรรม แปลงใหญ่ปลาหมอชุมพร ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง

เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (.ศพก.)

